

**Grijsbruine verkiezelde *Lepidodendron* sp. Aan de buitenkant enigszins afgerold.
De stam is waarschijnlijk door druk afgeplat (ovale vorm). Grootste lengte: 91,2 mm. Grootste doorsnede: 74,7 mm. Kleinste doorsnede: 56 mm. Koll. Nat. hist. Museum, Enschede.**

‘Vreemde’ zwerfstenen in zandgroeve te Sibculo

H. P. Tenbergen

SUMMARY

Author reports that big quantities of Meuse driftboulders dredged up near Kessenich (Belgium) have been dumped temporarily in a sand-pit near the village of Sibculo situated in the north-eastern part of the Overijssel province (Netherlands). Collectors are invited to report via this periodical when finding in the Netherlands more of such ‘strange’ depots of driftboulders, as such unnaturally transported driftboulders are implying a serious danger to collecting scientifically. Among these Meuse driftboulders from Kessenich author found a silicified *Lepidodendron* sp. which is showing also the primary xylem-cylinder. Supposed is that the oval shape of this piece of stem and possibly of the primary xylem-cylinder too, has been caused by pressure (see pictures).

Tijdens een bezoek aan het zand- en grindbedrijf Kleine te Sibculo op 27 april 1975 werd aldaar door schr. een voor deze groeve ‘vreemd’ zwerfsteengezelschap aangetroffen. Naast de zandtrechterinstallatie lag een berg stenen van enkele tientallen kubieke meters. Opvallend was het grote aantal kwartsieten en witte kiezel en enkele conglomeraten. Geen spoor echter van typische gesteenten uit de grinden van Sibculo. Verder werden zandstenen en bruine vuursteen met zeeëgelresten gevonden, die evenwel geen duidelijke aanwijzing omtrent de herkomst gaven. Was het Zuidelijk materiaal? Verder speurend viel het op, dat elk spoor van graniet ontbrak. De vondst van een Revinienkwartsiet en een gerolde blauwe vuursteen,

2 typische Maasgesteenten, deed de balans definitief in Zuidelijke richting doorslaan. Ten slotte vond ik een verkiezeld stuk stam van *Lepidodendron* sp. met centraalcylinder (zie afbeeldingen), die in dit Zuidelijk gezelschap goed paste.

De heer Kleine, eigenaar van het zandwinningsbedrijf, bevestigde, dat dit materiaal niet uit zijn groeve afkomstig was. Van deze stenen, waarnaar veel vraag is voor siertuintjes, bleek in april 200 ton te zijn aangevoerd via een overslagbedrijf te Zwartsluis. Bij nader informatie werd vernomen, dat deze stenen bij Kessenich (even over de Ned./Belgische grens ten westen van Maasbracht) opgebaggerd zijn uit de Maas.

Hoe interessant dit onderzoek en de vondst van deze *Lepidodendron* op zich zelf ook was, toch werd schr. door het onbehaaglijk gevoel bekropen, dat dergelijke 'vreemde' zwerfsteengezelschappen, die de laatste tijd in ons land helaas steeds meer blijken voor te komen, een ernstige bedreiging kunnen gaan vormen voor het wetenschappelijk verantwoord verzamelen. Het zou dan ook aanbeveling verdienen, indien U een dergelijk geval heeft ontdekt, daarvan melding te maken in ons tijdschrift. Voor zover het Twente en de Gelderse Achterhoek betreft, houdt het Natuurhistorisch Museum te Enschede zich bovendien gaarne aanbevolen voor mondeling of schriftelijk contact. Tevens zou schr. de verzamelaars willen aanraden hun kollekties vanuit dit gezichtspunt nog eens kritisch te bekijken.

H. P. Tenbergen p/a Natuurhistorisch Museum te Enschede, telefoon Natuurmuseum: 053 - 32 34 09.

Bij een zandgraverij in Wilsum (Dld.) trof ik vlak bij de zeefinstallatie een hoop mooi wit Rijngrind aan dat daar ook voor handelsdoeleinden was aangevoerd.

W. F. Anderson.

Zijaanzicht van *Lepidodendron* sp. van afb. 1. Iets excentrisch liggend is de centraalcylinder zichtbaar. Grootste doorsnede centraalcylinder: 10 mm. Kleinste doorsnede centraalcylinder: 7 mm.

SCOTT, D.H. (1909) geeft in zijn boek 'Studies in Fossil Botany' van *Lepidodendron* alleen afbeeldingen van ronde centrale houtcylinders. Mogelijk is de ovale vorm van de centraalcylinder van de *Lepidodendron* van Kessenich ontstaan door druk.